

Treća ramazanska hutba dr. hafiza Mensur-ef. Malkića,
direktora Uprave za vjerske poslove Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini
Sarajevo, 21. ramazan 1446./21. mart 2025. godine

Hvala Allahu Gospodaru svjetova, neka je salavat i selam na posljednjeg Allahovog vjerovjesnika Muhammeda, a.s., njegovu časnu porodicu i plemenite ashabe.

Poštovana braćo i sestre!

Danas je dvadeset i prvi dan mubarek mjeseca ramazana i nalazimo se na početku njegove treće trećine u kojoj je **spas od džehennemske vatre** za vjernike koji mjesec ramazan provedu u propisanom ibadetu s nadom da će zaslužiti Allahovo, dž.š., zadovoljstvo i nagradu.

Iza nas je **Dan pobjede na Bedru** koji nas uči da moramo biti pokorni Uzvišenom Allahu i Njegovom Poslaniku, a.s., jer samo tako se možemo nadati Allahovoj, dž.š., pomoći. Bedr nas uči i opominje da trebamo biti suosjećajni i solidarni kao što su bili ranjenici na Bedru. U predajama se navodi da su ranjeni muslimani, iako i sami u teškim mukama, žedni i na izdisaju, odbijali i odricali se ponuđenog gutljaja vode iz uvjerenja i bojazni da ima neko preči od njih, neko ko je u većim mukama, neko kome će taj gutljaj vode bol ublažiti ili mu možda život spasiti.

Draga braćo i sestre,

Ramazana je mjesec dobročinstva, međusobnog pomaganja, solidarnosti, davanja, obaveznog izdvajanja i čišćenja naših imetaka koje ujedno predstavlja oblik bratske ljubavi i spremnosti da se unutar zajednice pomogne potrebnima i da se pruži pomoć, zaštita, potpora, izrazi suosjećanja sa nesrećenicima u materijalnom i moralnom smislu.

Potpomaganje (*te'āvun*), uzajamna podrška (*tekāful*) i solidarnost (*teḍāmun*), u islamu nadilaze ideju puke saradnje ili pružanja pomoći u vrijeme slabosti i potrebe, ili u određenim vremenima, oni su konstanta izvedena iz principa prijateljstva i zaštite jednih prema drugima u muslimanskoj zajednici, kako Allah, dž.š., kaže:

„Vjernici i vjernice su prijatelji i zaštitnici jedni drugima“ (Et-Tevbe, 71)

A Muhammed, a.s., nam poručuje: **„Ko otkloni od vjernika neku od dunjalučkih nedaća, Allah će od njega otkloniti neku od ahiretskih nedaća. Ko olakša onome ko je u teškoj situaciji, Allah će njemu olakšati na dunjaluku i na ahiretu. Ko sakrije sramotu muslimana, Allah će sakriti njegove sramote na ovom i budućem svijetu. Allah pomaže Svome robu sve dok on pomaže svome bratu.“** (Muslim).

Solidarnost utemeljena na Kur'anu i Sunnetu podrazumijeva pomoć ljudima u društvu bez obzira na vjersku i nacionalnu pripadnost, naravno, uz svijest da je košulja bliža tijelu od kaputa, odnosno da nam je porodica bliža od rodbine, a rodbina od poznanika, itd.

Od naših starijih naučili smo da više prava na našu pažnju, brigu, empatiju i solidarnost imaju oni koji su slabiji i nemoćniji unutar naših porodica i komšiluka. Kada se dijete rodi, svi se obraduju, uzbihuzure i žele biti na usluzi. Slično je i sa odnosom prema djedu i neni kad ostare i onemoćaju, članovi porodice osjećaju potrebu da im pomognu i budu pri ruci. A kada je neko u snazi, zdrav i krupan, on nije ulazio u fokus interesa ostalih. Po tradiciji i običaju u praksi se poštovao princip samilosti sadržan u hadisu:

„Ne pripada nama onaj koji nema samilosti prema našim mladima i poštovanja prema našim starijima“. (Tirmizi).

U samilost, empatiju i lijep edeb, naučeni smo, ubraja se i to da razgovorimo unesrećenog ili da vratimo osmijeh na lice tužnome.

Iz biografije Muhammeda, a.s., možemo primijetiti da su njegov život i postupci, između ostalog, bili zasnovani na samilosti, empatiji i solidarnosti. Ako promatramo život i ponašanje Muhammeda, a.s., naprimjer, kroz tri etape: prije poslanstva, prije Hidžre i poslije Hidžre, ili kroz stanje oskudice i stanje izobilja, uočićemo da je solidarnost jedna od njegovih najizraženijih osobina.

Buhari bilježi da je „**Muhammed, a.s., bio najdarežljivija osoba, a posebno je bio darežljiv u ramazanu, kada bi se susretao s Džibrilom.**“ Shodno tome, i mi smo pozvani da uz ramazan budemo darežljiviji, otvoreniji u dijeljenju ili davanju, a s tim u vezi propisana je i obaveza da na kraju ramazana damo sadekatul-fitr kako bi svim osobama bilo omogućeno da učestvuju u međusobnom pomaganju.

Kao muslimani, pripadnici ummeta Muhammeda, a.s., i sljedbenici njegovog sunneta trebali bi tokom mjeseca ramazana, pored prakticanja redovnih, obaveznih ibadeta vezanih za ramazan, svojim ponašanjem pokazati da se na nama i u našim džematima i našoj zajednici primijeti da je ramazan između ostalog i mjesec solidarnosti.

Tako, pored individualne solidarnosti, mi u svom životu trebamo primjenjivati i kolektivnu – institucionalnu solidarnost kroz Islamsku zajednicu, prije svega, kroz Bejtul-mal kao važan institucionalni oblik iskazivanja solidarnosti iz kojeg se pomažu kategorije ili korisnici po odluci Vijeće muftija i na taj način potvrđuje da Islamska zajednica brine o različitim kategorijama.

Institucionalni oblik iskazivanja solidarnosti s drugima, onima koji su u potrebi, jeste i poziv na primjenu novog *Pravilnika o članstvu i članarini Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini* koji se u suštini bazira na ideji međudžematske solidarnosti, u smislu da će veći džemati sa više sredstava pomagati manje džemate, solidarisati se s njima kako bi i oni mogli održavati vjerski život.

Draga braćo i sestre!

Jučer smo započeli sa ibadetom „**i'tikafa**“ a sinoć se podsjetili na „**Fethu-Mekke**“, na „**Dan oslobođenja Mekke**“ u koju je Muhammed, a.s., ušao kao oslobodilac, 20. ramazana, osme godine po Hidžri, otvorivši njena vrata bez prolijevanja krvi. Historija nas uči da je Muhammed, a.s., iz poniznosti prema Allahu, dž.š., Onome Koji pobjedu daje, ušao skrušeno, glave pognute toliko da mu je čelo skoro dodirivalo sedlo jahalice, učeći i ponavljajući ajet:

„Mi ćemo ti (Muhammede) dati sigurnu pobjedu.“ (El-Feth, 1)

Tim veličanstvenim ulaskom muslimana u Mekku, Uzvišeni Allah je očistio ovaj blagoslovljeni grad od mnogoboštva i ponovo ga učinio mjestom prave vjere i vjerovanja u Jednog i Jedinog Gospodara. Stanovnici Mekke, Muhammeda, a.s., su dočekali s radošću, svjesni da on, zapravo, oslobađa i spašava ljudska srca i osigurava prostor na kojem će vladati Allahova, dž.š., Riječ, pravedni Zakon blizak ljudskom razumu i srcu.

U suri En-Nasr, Allah, dž.š., kaže: „**Kada Allahova pomoć i pobjeda dođu, i vidiš ljude kako u skupinama u Allahovu vjeru ulaze, ti slavi i veličaj Gospodara svoga hvaleći Ga i moli Ga da ti oprostí, On zaista pokajanje prima.**“ (En-Nasr, 1-3)

Allah, dž.š., u ovoj suri kazuje o veličanstvenoj pobjedi „*Fethu (oslobođenju) Mekke*“, ali nam zapravo šalje smjernice kako ćemo se ponašati u trenucima sreće i uspjeha. Zbog uspjeha se ne smijemo uzoholiti jer zaslugu za uspjeh ne možemo pripisivati isključivo sebi, nego se trebamo sjetiti da nam je uspjeh omogućio On, naš Gospodar zbog čega Mu dugujemo zahvalnost kao i na svim ostalim blagodatima koje nam je podario.

Draga braćo i sestre!

Iskoristimo blagodat zadnjih deset dana ramazana i svojim dobrim djelima, *istigfarom* i dovama spasimo se od džehennemske vatre.

Svojom empatijom, solidarnošću, darežljivošću i dobroćinstvom, pokažimo da je ramazan ostavio traga na nama, u našem ponašanju i postupcima.

Napominjemo, u srijedu ćemo obilježiti mubarek noć **Lejletul-kadr**, noć u kojoj je Allah, dž.š., preko meleka Džibrila, počeo da objavljuje Kur'ani-kerim, Svoju posljednju Objavu, posljednjem vjerovjesniku Muhammedu, a.s. Za nas muslimane **Lejletul-kadr** je najvrednija noć, a djelo u njoj je bolje i vrednije od hiljadu mjeseci.

Molimo Allaha, dž.š., da nam grijehe oprost, da nam se smiluje, da nas pomogne u zajedničkom radu na putu dobra, da primi naše ibadete i podari nam sreću, uspjeh i spas i na ovom i na budućem svijetu! Amin, Rabbel-alemin!